

УДК.727. 1-4

Л.М. Закрепа,

Київський національний університет будівництва і архітектури

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНАЛЬНО-ПЛАНУВАЛЬНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ БУДІВЕЛЬ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Анотація: в даній статті розглядаються перспективні напрямки розвитку функціонально-планувальної організації, яка визначається в залежності від ролі навчального закладу в структурі мережі професійно-технічної освіти. Наведена номенклатура типів будівель професійно-технічних навчальних закладів.

Ключові слова: функціональні групи, неперервна професійна освіта, номенклатура типів, багатofункціональність, структура.

Становлення неперервної професійної освіти дорослих вимагає впевненості у неминучості доучування як альтернативи розвитку і покращення особистого статусу. Що дає поштовх формуванню мережі відповідних професійно-технічних навчальних закладів, робота яких ґрунтується на співпраці, інформаційних технологій, розумному педагогічному керівництві та відповідній матеріально технічній бази [5,6]. Тому постійно зростає значення мережі професійно-технічних навчальних закладів в системі народної освіти країни, як однієї з ланок, що здійснюють не тільки професійно-технічну, але і загальну середню освіту молоді. У професійно-технічних навчальних закладах реалізуються найважливіші положення, про з'єднання навчання з продуктивною працею, гармонійному розвитку особи, ліквідації відмінностей між розумовою і фізичною працею, подоланні професійної обмеженості.

В галузі проектування будівель професійно-технічної освіти розглядалися загальні питання удосконалення матеріально-технічної бази професійно-технічної освіти, в тому числі її модернізації та реконструкції і були відображені в окремих працях відділу професійних та середніх спеціальних навчальних закладів ЦНИИЭП навчальних будівель та ВАТ КиївЗНДІЕП навчальних закладів, а зокрема в публікаціях Наумова С.Ф., Гарнець А.М., Ковальського Л.Н., Ветровой Г.Ю., Рубанович О.М., Станіславської Р.Я., Фешіной Л.К., Єлісеєвої Т.А., Аліксєєвої Т.А., Івшиної Л.І., Поліщук В.П., Воробйова І.Г. та ін. Але дані рішення не можуть бути в повній мірі застосовані в сучасних соціально – педагогічних умовах.

Отже функціонально-планувальні, архітектурні та інженерно-технічні рішення закладів ПТУ, які відображують соціальне замовлення суспільства даного періоду розроблення проектів, звично, відрізняються по своїм

параметрам і не відповідають підвищеним сучасним вимогам організації навчально-виховного процесу. В умовах все більш зростаючого науково-технічного прогресу виникає необхідність у всебічній, загальній і спеціальній освіті і вихованні молодого покоління нашої країни. Звідси різноманітність і високий рівень педагогічних, гігієнічних, архітектурних, містобудівних та інших вимог, що пред'являються до навчальних будівель професійно технічних училищ [1,2].

Реформа освіти передбачає подальше вдосконалення структури будівель профтехучилищ. Матеріальна база професійно-технічної освіти розвивається в двох напрямках: зміцнення матеріальної основи для загальноосвітньої підготовки учнів та модернізація навчально-виробничої бази для всебічно поглибленого професійного навчання майбутніх робітників. З метою забезпечення високого рівня навчально-виховної роботи, в даний час, всі професійно-технічні навчальні заклади об'єднуються в єдину державну ступеневу систему [7]. Функціонально-планувальна організація визначається в залежності від ролі навчального закладу в структурі мережі професійно-технічної освіти (рис.1)

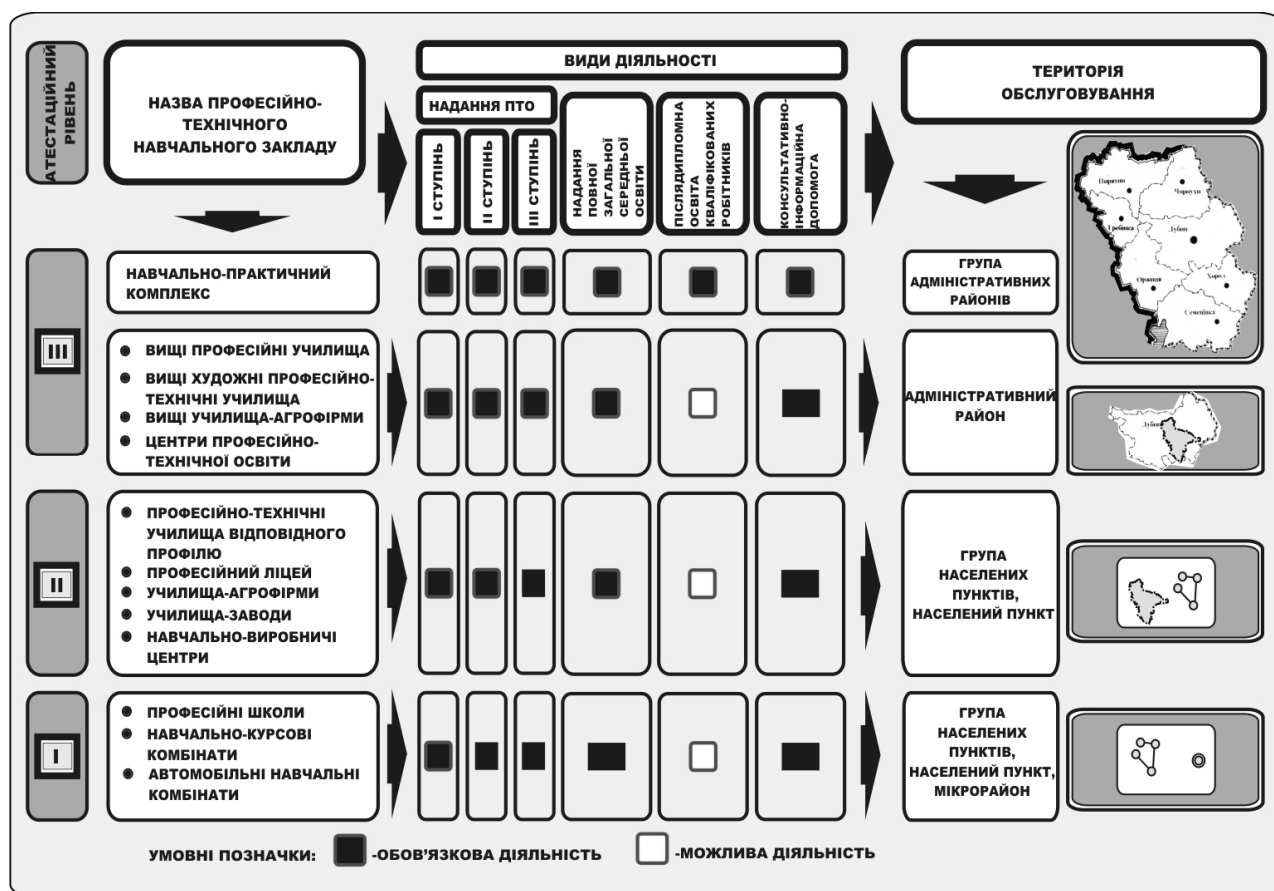

Рис.1. Характеристика структурних одиниць мережі професійно-технічної освіти

Важливою умовою раціонального формування професійно-технічних навчальних закладів є правильне визначення їх місткості. В якості розрахункової величини для професійно-технічних навчальних закладів приймають кількість учнів, слухачів. При розрахунку перспективної мережі будівель професійно-технічної освіти необхідно враховувати прогнозовану народжуваність, а також при виборі наповнюваності навчального закладу необхідно користуватись диференційованим показником кількості підлітків у віці 15-17 років. Визначення необхідно виконувати на основі конкретних даних, що дозволить достовірно встановити як місткість даних будівель, так і наповнюваність закладу та навчальних груп [8].

На основі рекомендацій з організації мережі професійно-технічних навчальних закладів на прикладі груп адміністративних районів та областей України був виконаний розрахунок місткості й визначені типи будівель (рис.2.). Професійно-технічні навчальні заклади – заклади I атестаційного рівня (професійні школи, навчально-курсові комбінати) на 2 групи (50 учнів), на 4 групи (100 учнів), на 6 груп (150 учнів), на 8 груп (200 учнів); заклади I-II атестаційного рівня (професійно-технічні училища відповідного профілю, професійні ліцеї, навчально-виробничі центри) на 14 груп (350 учнів), на 18 груп (450 учнів), на 24 групи (600 учнів), на 32 групи (800 учнів); заклади III атестаційного рівня (вищі професійні училища, центри професійно-технічної освіти) на 26 груп (650 учнів), на 36 груп (900учнів), на 46 груп (1150 учнів), на 56 груп (1400 учнів); навчально-практичні комплекси на 37 груп (930учнів), на 48 груп (1210 учнів), на 59 груп (1490 учнів).

Просторова структура, що задовольняє усі вимоги, є багатоваріантною і залежить від місткості об'єкту, діючих нормативів й інших факторів. Організація такої структури потребує засобів як централізації, так і децентралізації функцій, трансформації об'ємів, універсалізації планувальних одиниць і просторового розвитку.

Саме тому сучасна професійно-технічна освіта повинна бути спрямована на підготовку фахівців з використанням як новітніх технологій навчання, так і інновацій у виробництві в умовах постійного розвитку [4]. На підставі цього створюються навчально-практичні центри із впровадженням інноваційних технологій професійної освіти та навчання. Концентрація й інтеграції функцій додають сучасним училищам особливі якості. Багатофункціональність відображає тенденцію безперервного збагачення функцій і технологій, ускладнення просторових взаємодій. Навчальний заклад багаторівневої професійно-технічної освіти, з розширеним набором функціональних груп приміщень, надає підліткам ширші можливості для вибору освітнього шляху, відповідно до своїх інтересів, здібностей та можливостей.

АТЕСТАЦІЙНИЙ РІВЕНЬ																										
НАЗВА			- ПРОФЕСІЙНІ ШКОЛИ - НАВЧАЛЬНО-КУРСОВІ КОМБІНАТИ - АВТОМОБІЛЬНІ НАВЧАЛЬНІ КОМБІНАТИ								- ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІ училища відповідного профілю - ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ - УЧИЛИЩА-АГРОФІРМИ - УЧИЛИЩА-ЗАВОДИ - НАВЧАЛЬНО-ВИРОБНИЧІ ЦЕНТРИ								- ВИЩІ ПРОФЕСІЙНІ УЧИЛИЩА - ВИЩІ ХУДОЖНІ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНІ УЧИЛИЩА - ВИЩІ УЧИЛИЩА-АГРОФІРМИ - ЦЕНТРИ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ							
ПРИКЛАД																										
МІСТКІСТЬ			50	100	150	200	350	450	600	800	650	900	1150	1400	930	1210	1490									
КІЛЬКІСТЬ ГРУП	* I СТУПЕНЯ	2	●																							
		4		●																						
		6			●																					
		8				●																				
	* II СТУПЕНІВ	14				●																				
		18					●																			
		24						●			●															
		32							●			●				●										
		40											●				●									
		48												●				●								
	* III СТУПЕНЯ	2									●															
		4										●				●										
		6											●				●									
		8												●				●								
	** ПЕРЕ-КВАЛІФІКАЦІЇ, ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ	1													●											
		2														●										
		3																●								
ОБЛАСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ			СІЛЬСЬКІ НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ, ЖИТЛОВІ РАЙОНИ МІСТ								СІЛЬСЬКІ НАСЕЛЕНІ ПУНКТИ, МІСТА								ЦЕНТРИ АДМІНІСТРАТИВНИХ РАЙОНІВ							
			* - НАПОВНЮВАНІСТЬ ГРУПИ-30 СЛУХАЧІВ * - НАПОВНЮВАНІСТЬ ГРУПИ-25 УЧНІВ, СЛУХАЧІВ																							

Рис 2. Рекомендована номенклатура типів професійно-технічних навчальних закладів

Склад та наявність функціональних блоків залежать від типу будівлі професійно-технічного навчального закладу.

На основі дослідження параметрів функціональних процесів, що протікають в будівлі професійно-технічних навчальних закладів була обґрунтована функціональна структура та визначені функціональні групи приміщень.

Усі підрозділи професійно-освітніх закладів можуть бути розподілені на декілька функціональних груп, однакових за: призначенням підрозділів, режимом експлуатації, характером діяльності персоналу, ступенем насиченості технологічним та інженерним обладнанням, перспективним зростанням потоків руху, характером і масштабом розширення та внутрішнього перепланування, характером організації зв'язків.

З урахуванням функцій закладів професійно-технічної освіти на сучасному етапі визначені функціональні групи приміщень:

- навчальні приміщення для теоретичних занять;
- навчально-виробничі;
- навчально-спортивні;
- культурно-масового призначення;
- приміщення медіатеки;
- адміністративно-господарчого й громадського призначення;
- приміщення їдальні;
- допоміжні;
- житлові.

Наявність тієї чи іншої групи залежить від типу закладу. Професійно-технічні навчальні заклади III атестаційного рівня та навчально-практичні комплекси мають максимальний набір функціональних груп приміщень, заклади II та I атестаційного рівнів – оптимальний набір.

Сукупність запропонованих заходів мають суттєво покращити ефективність мережі професійно-технічної освіти та дає змогу окреслити стан і можливі шляхи подальшого вирішення архітектурно-просторової організації будівель професійно-технічних навчальних закладів.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Ковальський Л. Н. Архитектура учебно – воспитательных зданий [Текст] / Л. Н. Ковальський. – К.: Будивельник, 1988, - 144 с.
2. Наумов С. Ф. Профессионально – технические училища [Текст] / Наумов С. Ф.- М., 1976.
3. ДБН. В.2.2-3-97. Будинки та споруди навчальних закладів. - К.: Укрархбудінформ, 1997. - 50с.

4. Наумов С.Ф. Проблемы архитектурной типологии зданий и комплексов профессионально-технического и среднего специального образования.: [в форме научного доклада] дис. на соискание науч. степени доктора архит. наук: спец. 18.00.02 «Архитектура зданий и сооружений. »/ Сергей Федорович Наумов. - М., 1994. - 61с.5.
5. Наказний М.О. Організація діяльності ліцею технічного профілю в системі неперервної професійної освіти [Текст]: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. педагог. наук: спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти». / М.О. Наказний.– К., 2005.- 19 с.
6. Ніколаєнко С.М. Інноваційний розвиток професійно-технічної освіти в Україні / Ніколаєнко С.М. – К.: 2007.-232с.
7. Про затвердження Положення про ступеневу професійно-технічну освіту [Текст]: постанова Кабінету Міністрів України [від 3.червня 1999 р. № 956]
8. Населення України. Народжуваність в Україні у контексті суспільно-трансформаційних процесів. - К., АДЕФ-Україна, 2008. - 288 с.

Аннотация

В данной статье рассматриваются перспективные направления развития функционально планировочной организации, которая определяется в зависимости от роли учебного заведения в структуре сети профессионально-технического образования. Также приведена номенклатура типов зданий профессионально-технических учебных заведений.

Ключевые слова: функциональные группы, непрерывное профессиональное образование, номенклатура типов, многофункциональность, структура.

Annotation

Perspective directions of functionally planning organization development, which is determined depending on a role of educational institution in structure of vocational training field, are considered in this article. Also the nomenclature of types of professional educational institution buildings is resulted.

Key words: functional groups, continuous vocational training, the nomenclature of types, multifunctionality, structure.